

Grundlæggende undervisningsmateriale

- til inspiration

Multimedier i pædagogisk arbejde

44799

Udviklet af:
Jeppe Sjøgren & sosuMedia
Social- og Sundhedsskolen Århus
Olof Palmes Allé 35
8200 Århus N
Tlf.: 8741 2626

1. Uddannelsesmålets sammenhæng til FKB/TAK

“Multimedier i pædagogisk arbejde” hører til i følgende fælles kompetencebeskrivelser:

- 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge
- 2726 Arbejde på klubområdet og i kulturhuse
- 2692 Omsorg, sygepleje og pædagogisk arbejde

FKB’erne kan findes på www.efteruddannelse.dk

Pædagogisk arbejde med børn og unge

Uddannelsen relaterer sig primært til følgende tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK’er): ”Kommunikation og samarbejde inden for børne- og ungdomsområdet” og ”Igangsættelse af aktiviteter med og for børn og unge”.

Uddannelsen vil være relevant for flere af målgrupperne i FKB’en, primært pædagogmedhjælpere ansat i dagtilbud som børnehaver, integrerede institutioner, fritidshjem, SFO’ere, medhjælpere på døgninstitutioner, omsorgsmedhjælpere og værkstedsassistenter ansat i pædagogiske dag- og døgntilbud for børn og unge, men også for ansatte i pædagogiske dagtilbud som vuggestuer og dagpleje, hvor uddannelsens mål kan sigte mod dokumentation af det pædagogiske arbejde samt igangsættelse af aktiviteter med materialer baseret på barnets egne produkter.

Kompetenceudviklingen har fokus på følgende arbejdspladser inden for jobområdet:

daginstitutioner i form af vuggestuer, børnehaver, integrerede institutioner, skolefritidsordninger, fritidshjem, dagplejehjem, døgninstitutioner og opholdssteder.

Arbejde på klubområdet og i kulturhuse

Uddannelsen relaterer sig primært til følgende tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK’ere): ”Igangsættelse af aktiviteter med og for større børn og unge” og ”Arbejde i kulturhuse”.

Uddannelsen kan også relatere sig til TAK’en: ”Kommunikation og samarbejde inden for klubområdet”, da uddannelsen også kan relatere sig til brug af informationsteknologi i arbejdet med dokumentation og formidling.

Uddannelsesmålet vil være relevant for både klubmedarbejdere og husmedarbejdere inden for jobområdet.

Kompetenceudviklingen har fokus på følgende arbejdspladser inden for jobområdet: klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud, fritids- og ungdomsklubber samt kultur- og aktivitetshuse.

Omsorg, sygepleje og pædagogisk arbejde

Uddannelsen relaterer sig primært til følgende tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetence (TAK): "Det pædagogiske arbejde".

Uddannelsesmålet vil være relevant for pgu'ere, social- og sundhedsassistenter, social- og sundhedshjælpere, omsorgsmedhjælpere og værkstedsassistenter.

Kompetenceudviklingen har fokus på følgende arbejdspladser inden for jobområdet: bofællesskaber, bosteder, beskyttede værksteder og aktivitetshuse.

Arbejdsfunktioner

Den primære arbejdsfunktion i dagtilbudene, på klubområdet og på døgninstitutioner i multimedier i pædagogisk arbejde er at medvirke til at igangsætte aktiviteter for og med brugerne samt skabe rammer for, at disse aktiviteter kan iværksættes. Reglerne for det pædagogiske arbejde samt brug af medier og ophavsrettigheder er beskrevet i love og bekendtgørelser.

Multimedier i det pædagogiske arbejde vedrører tilrettelæggelse af aktiviteter, overvejelser over, hvordan brugerne kan inddrages og hvordan et multimedieforløb kan organiseres samt overvejelser over hvilket udstyr og programmer, der kan inddrages. Til denne arbejdsfunktion hører også sikring af ophavsrettigheder og tilladelser til brug af materialer efter gældende lovgivning. Tilrettelæggelsen foregår i samarbejde med det øvrige personale. Det gælder også udarbejdelse af materiale til dokumentation.

Uddannelsesmålet er relateret til flere af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (tak'ere) i de tre nævnte FBK'ere og skal kvalificere deltagerne inden for disse felter. Det drejer sig om

A: "Igangsættelse af aktiviteter med og for børn og unge" & "Igangsættelse af aktiviteter med og for større børn og unge"

B: "Kommunikation og samarbejde inden for børne- og ungeområdet" & "Kommunikation og samarbejde inden for klubområdet"

C: "Pædagogisk arbejde"

Tak A. Her står bl.a. andet, at medarbejderen igangsætter og skaber rammer for aktiviteter og udtryksformer, der udfordrer børn og unge og giver dem mulighed for at tilegne sig kommunikative, kreative, sociale og praktiske færdigheder samt udvikler deres selvstændighed og evne til at indgå i forpligtende fællesskaber. Aktiviteterne og udtryksformerne skal udfordre den enkeltes fantasi, kreativitet og alsidige udvikling med udgangspunkt i de enkeltes potentialer. Det gælder praktiske, fysiske, æstetiske, sanselige, musiske, kulturelle og håndværksmæssige aktiviteter.

Tak B. I denne Tak står blandt andet, at medarbejderen skal kunne kvalitetsstyre, dokumentere og formidle resultaterne af deres arbejde og have viden om og kunne handle ud fra de lovmæssige rammer, som præciserer deres egne og brugernes retigheder og pligter.

Tak C. Her står der bl.a. andet under teknologi og arbejdsorganisering, at medarbejderne arbejder med dokumentations- og styringsværktøjer, herunder informationsteknologiske værktøjer. IT-værktøjerne anvendes i forbindelse med evaluering, dokumentation og kvalitetssikring af den pædagogiske indsats. Ligeledes indgår forskellige former for elektroniske medier som del af den pædagogiske indsats.

Deltagerforudsætninger

Deltagernes faglige forudsætninger i forhold til arbejdsområdet vil være afhængige af arbejdsorganiseringen på den enkelte arbejdsplads. Inden for nogle områder af dagtilbudene, SFO'erne, klubområdet samt døgninstitutioner og bofællesskaber samarbejder pædagogmedhjælperen, klubmedarbejderen, værkstedsassistenten og omsorgsassistenten med pædagogerne omkring tilrettelæggelse og igangsættelse af aktiviteter, der kan medvirke til børn og unges samt borgernes mulighed for udvikling. Det vil være muligt for de nævnte medarbejdergrupper at arbejde med en børnegruppe efter de aftalte pædagogiske principper i institutionen. De nævnte medarbejdergrupper vil desuden kunne forbedre deres muligheder for dokumentation og evaluering af deres pædagogiske arbejde.

Dagplejerne står alene i det daglige arbejde med planlægning og tilrettelæggelse af aktiviteter for børnene, men arbejder i nogle tilfælde sammen med dagplejepædagogen. I forbindelse med brug af multimedier har dagplejeren et godt afsæt i forhold til sit alene-arbejde. Dagplejeren ville kunne bruge de erhvervede kompetencer i forbindelse med dokumentation og evaluering i forhold til både dagplejepædagog og forældre.

Struktur

Generelt for alle tre FBK'ere gælder det, at det er en forudsætning, at deltagerne har bevis fra "Anvendelse af it-programmer" eller en tilsvarende erfaring med at anvende pc'en basisfunktioner, herunder tekstbehandling, da det ellers er svært for deltagerne at få et optimalt udbytte af uddannelsen.

Pædagogisk arbejde med børn og unge

Det anbefales, at deltagerne har uddannelsesbevis for "Pædagogmedhjælper i daginstitution", "Pædagogisk arbejde i skolefritidsordninger" eller Grundkursus for dagplejere

Arbejde på klubområdet og i kulturhuse

Det anbefales, at deltagerne har bevis fra "Ungdomspædagogik i klubarbejde".

Omsorg, sygepleje og pædagogisk arbejde

Det anbefales, at deltagerne har bevis på enten ”Værkstedsassistent, pædagogik og planlægning” eller ”Omsorgsmedhjælper – arbejde med udviklingshæmmede”.

2. Ideer til tilrettelæggelse

Temaer

I det nedenstående har vi delt undervisningen op i 4/5 temaer:

1. Pædagogiske overvejelser og refleksioner man bør gøre sig. Eksempelvis:
 - a) Hvad vil du/I opnå med brugen af multimedier?
 - b) Hvordan inddrager man børnene og i hvor stor udstrækning – afhængigt af f.eks. alder, udstyr, timer? Hvilken rolle spiller du og hvilken spiller børnene?
2. Organisering af multimedieforløb i institutionerne.
 - a) Timer
 - b) Hvor mange børn/brugere kan inddrages?
 - c) Økonomi
3. Teknik – udstyr og programmer
En gennemgang af, hvad der kan anbefales ud over en pc
 - a) Digitalkamera
 - b) Scanner
 - c) Billedbehandlingsprogram og andet software
 - d) Brænder
 - e) Printer
4. Produktion af et multimedieprojekt (se nærmere beskrivelse under opgaver og undervisningsmaterialer)
5. Hvis der er tid: Spil og Internet

Som udgangspunkt for debatter mm. kan vi anbefale Medierådets hjemmeside om spil (<http://spil.medieraadet.dk/>). Under menupunktet debatmateriale findes der meget og godt materiale.

Især værdikortene kan anbefales.

Opdelingen bør i den konkrete undervisning ikke være så adskilt, som den er her. Det første tema; ”Pædagogiske overvejelser og refleksioner” anbefaler vi således, er et gennemgående tema, som vedrører alt, hvad kursisten arbejder med og modtager undervisning i. Det er essentielt, at kursisten forstår, at kurset drejer sig om at anvende multimedier i den pædagogiske praksis. Undervisningen og kursister-

nes selvstændige arbejde bør være yderst pragmatisk i forhold til hverdagen i institutionerne:

Hvordan kan det, jeg arbejder med og lærer nu anvendes i min institution, og hvad er det, jeg vil opnå derved?

I forhold til tema 3: ”Teknik – udstyr og programmer” vil vi dog anbefale en opdelt undervisning, således at kursisten modtager undervisning og afprøver en type udstyr/et program ad gangen og bliver fortrolig med dette, før man går videre til næste punkt.

I ”Bilag 3 – Forslag til dagrids” har vi opstillet et forslag til omfanget af teknik. I forslaget er der lagt op til en sammenhæng og progression i arbejdet med teknik – ved at det kursisten arbejder med dag et, arbejdes der videre med dag to og så fremdeles. Det samlede arbejde med teknikken hænger nøje sammen med det valgte projekt og munder ud i et og kun et produkt, som indeholder arbejdet med de forskellige elementer. Helt konkret vælger kursisten sammen med sin gruppe et projekt – fx projektforslag 1: ”Følelser”. Kursisterne får dernæst instruktion i brugen af digitalt kamera og tager billeder og optager videoklip, som de skal bruge til deres projekt om følelser. Dag to laver kursisterne en PowerPoint hvori de anvender billederne/videoklippene fra dagen før osv.

Tilrettelæggelse:

Der er fordele og ulemper ved at afholde kurset som et splitforløb. En af de mest indlysende fordele er, at det giver kursisterne mulighed for at omsætte det lærte i praksis og få løbende sparring i forhold til overvejelser samt uventede pædagogiske og tekniske problemer. Desuden giver splitforløb mere optimale betingelser for, at kursisterne medbringer og anvender materialer fra børnene i institutionerne - fx i form af almindelige og digitale tegninger, billeder og videooptagelser. En tung vejende ulempe ved at lave kurset til et splitforløb er dog, at kursisterne har en tendens til at glemme det, de lærte forrige gang. Splitforløbet giver desuden ikke den samme fordybelse og 'flow', som et sammenhængende kursus gør.

3. Opgaver og undervisningsmaterialer

Det er en god idé at dele klassen ind i små grupper (inddelt efter hvilken børnegruppe de arbejder med).

Dette kan gøres rimelig tidligt i forløbet. Vores erfaring er, at deltagerne som enkeltpersoner kan føle det meget overvældende og forvirrende og ikke har et ønske om at ”udstille sig selv”. Det betyder, at deltagerne måske går helt i stå, har brug for meget hjælp fra underviseren til måske basale ting, som naboen kunne svare på. Som ene underviser af ca. 18 kursister er denne situation ikke optimal for nogen. I en gruppe derimod holder man sammen og arbejder sammen. Der er hurtigt overblik over hvilke kompetencer, der er til stede og det bliver nemmere at spørge

hinanden. En arbejdsmetode der også er nødvendig at bruge med børnene ude i institutionerne.

Vi vil anbefale, at man deler undervisningen meget op i projekter, for ikke at forvirre folk mere end nødvendigt.

Dvs. at man tager ét emne ad gangen, for så at samle elementerne til slut.

Vælg projekter

Fordelen ved at vælge projekter og give faste rammer for, hvad der skal indgå i en opgave, er at deltagerne får en fornemmelse for, hvordan de forskellige dele virker - hver for sig og samlet til en helhed.

Tit kan man opleve, at deltagerne ikke har lyst/mod til at prøve et andet program end det de startede med, og derved får de også svært ved at få øje på de muligheder multimedier rummer.

Afhængig af børnenes alder kan temaet gribes forskelligt an og der er stor valgfrihed i det for deltagerne

Se bilag om eksempler på nogle forskellige temaer, man kan bruge som inspiration til opgaver.

4. Litteraturliste mv.

Litteratur:

Flach, Susanne og Lauridsen, Carsten og Jensen, Ole Stig, ”Eleven som producent”, Praksis 1999

Egenfeldt– Nielsen, Simon og Smith, Jonas H. , ”Den digitale leg - om børn og computerspil”, Hans Reitzels forlag 2000

Redigeret af Sørensen, Birgitte Holm og Olesen, Birgitte R. ”Børn i en digital kultur”, Gads Forlag 2000

Redaktører Danielsen, Oluf m.fl., ”Læring og Multimedier”, ÅlborgUniversitetsforlag 1997

Drotner, Kirsten, ”Unge, medier og modernitet”, Borgen/medier 1999

Grünbaum, Pia, ”Børn og computere”, Gyldendal 1997

Wurtz, Marianne, “Sans og Samling”, Alinea 2002 **anbefales!!**

Redigeret af Birgitte Holm Sørensen ”Multimediedidaktik og læring – Børn og unges multimedieproduktion”, Gads Forlag 2001

Links:

OPHAVSRET

<http://www.emu.dk/gsk/webetik/ophavsret/index.html>

<http://www.ophavsret.dk>

<http://www.infokiosk.dk/>

INSPIRATION

<http://www.dr.dk/tv/tvaaben/noborders/>

<http://www.kufferten.dk>

<http://www.huset->

aarhus.dk/dine_interesser/PPT'er%20til%20hjemmesiden/jellebakkeskolen.html

<http://www.bbc.co.uk/wales/capturewales/>

<http://www.childbooks.dk>

<http://www.trylleskoven.com/>

<http://www.digitalbridge.nu/>

<http://www.zipzap.dk>

<http://www.boernogkultur.dk>

PÆDAGOGISKE

<http://www.boernogunge.dk>

<http://andk.medieraadet.dk/>

<http://www.storycenter.org/cookbook.pdf>

HJÆLPESIDER

<http://www.kufferten.dk> – her findes diverse vejledninger i brug af de relevante programmer, hentning af filer på internettet, links til hjælpende hjemmesider mm.

<http://www.emu.dk>

<http://www.emu.dk/gsk/webetik/index.html>

<http://www.pspgrafik.dk/>

<http://www.biblo.dk/guider/guider.htm>

<http://www.kenddinpc.dk/>

<http://www.jevu.dk/it-medier/1Videofilm/index.htm>

<http://www.jevu.dk/it->

[medier/5Multimedier/Produkt/HistPPT\(Sab\)/HistPPT.htm#Billeder](medier/5Multimedier/Produkt/HistPPT(Sab)/HistPPT.htm#Billeder)

<http://www.atomiclearning.com/moviemaker2>

<http://www.findsounds.com/>

Alle links er afprøvet oktober 2005.

BILAG 1**Projektforslag 1: Portrætter**

Selvportrætter, portrætter af et kæledyr, portrætter af et idol..

Der er mange muligheder.

Det er bedst at deltagerne får udstukket rammerne for hvad der skal indgå – video, lyd, billedmateriale

Se Huset:

http://www.huset-aarhus.dk/dine_interesser/Strandskolen%20uge%203,%202005/strandskolen.html

Projektforslag 2: Følelser

Opgaven lyder på at der skal indgå både billeder (tegnede, fotograferede), video og lyd.

Redskaberne til at løse opgaven kan være: PowerPoint, MovieMaker, et billedbehandlingsprogram (her kan anbefales PaintShopPro), evt. et lydbehandlingsprogram, digitalkamera, scanner, mikrofon (lyd kan opnås på flere måder: via digital-kameraet, via en mp3-afspiller, optage på en computer, hente lyde på internettet)

Gruppen laver et udkast til: HVAD vil vi gerne vise omkring følelser – skal det dreje sig om venskab, mobning, følelser generelt mm.? HVORDAN vil vi vise det - skal det være et følelsesgalleri, en fortælling/eventyr, personbase-ret/dokumentationsform?

HVORDAN laver vi det – skal børnene inddrages i produktionen eller er det et rent voksenprojekt (fordi det er en kursusituation, hvor man – hvis kurset ikke er et splitkursus – kan have svært ved at fremskaffe materiale fra børnene)

Et eksempel

En gruppe vil lave en interaktiv følelsesplakat. Ideen er at børnene skal være med til at lave noget tilsvarende, men på kurset er det noget deltagerne selv fremstiller. ”Plakaten” skal indeholde lyd, billede og video. De fotograferer hinanden, de fotograferer objekter, som de synes relaterer sig til følelser – en bamse, en pude, en edderkop, en hundehvalp osv. De tegner og fotograferer forskellige ansigtsudtryk. Videoptagelserne er nyttige til at vise kropssproget der hører til forskellige følelser – fx. forskrækkelse, vrede, gråd. Ligeledes er lydsiden en stor del af vores opfattelse af hvordan man har det.

De forskellige dele samles i PowerPoint, hvor man på forsiden laver en masse knapbilleder(billeder med link), som går til siden med det valgte udtryk.

Projektforslag 3: fortælling

Det er et bredt emne, hvor man kan vælge at arbejde med en **fortælling der allerede er skrevet** – et eventyr f.eks., man kan **selv bygge fortællingen op** fra bunden, man kan lave en **hverdagsfortælling** om eksempelvis lille Nikolajs hverdag i børnehaven/ Blå stue holder fest. Man kan fortælle om sin by.

Udstik rammerne – hvilke elementer skal indgå (billeder, lyd, video osv.) Hvordan bygges en multimediefortælling op? – Brug af **storyboard**.

Projektforslag 4: Dokumentation

Dette tema er især anvendeligt, hvis gruppen der undervises, arbejder med så små børn at de ikke kan inddrages direkte i multimediearbejdet – eksempelvis dagplejemødre.

Dokumentationen kan omhandle flere ting – det kan være pædagogisk praksis, det kan være ”Barnets Bog”, hverdagen, udflugter mm.

Udstik rammerne – hvilke elementer skal indgå (billeder, lyd, video osv.) Her kunne det også være relevant at indlægge nogle overvejelser omkring tidsforbrug/ressourcer – kan man arbejde med dette i sit daglige netværk?

BILAG 2

OPHAVSRET/REGLER

HVAD MAN SKAL VÆRE OPMÆRKSOM PÅ

MUSIK:

Hvis der skal bruges musik fra cd eller lignende, skal man indhente tilladelse.

TEKSTER:

Vil man bruge tekster fra bøger/blade/internettet mm. har man lov til at citere uden at søge om tilladelse. Et citat er ikke en hel side. Brug din fornuft. Ved citering angives ophavsmanden og kilden.

Derudover skal man indhente tilladelse.

BILLEDER:

Hvis man vil scanne billeder ind fra bøger/blade, bruge billeder hentet på internettet skal man indhente tilladelse.

Brug af billeder taget i institutionen:

man skal sikre sig, at forældrene har givet deres tilladelse til at billederne af børnene må bruges digitalt og evt. på internettet.

Nedenfor er listet de etiske retningslinier, som anvendes i institutionen "Vingesuset" i Vanløse.

De kan bruges som inspiration til at få sat nogle retningslinier op i egen institution.

(Oplysningerne er fundet på følgende hjemmeside:

<http://www.jagoo.dk/artikler/artikel4.asp>)

Ved valg af foto skal vingesusets ledelse vurdere billedet ud fra følgende kriterier:

1. Fotoet skal vise noget om børnehaven eller den pædagogiske aktivitet.
2. Fotoet må ikke kunne opfattes ydmygende/krænkende på barnet eller dets pårørende.
3. Fotoet må ikke kunne skade barnet nu eller på længere sigt. Der må f.eks. ikke bruges fotos, hvor man kan se barnets kønsdele.
4. Der skal tages hensyn til familiens religion og kultur.
5. Der skal stå på hjemmesiden at billederne ikke må bruges i andre sammenhænge.
6. Forældremyndighedsindehaveren skal give skriftlig tilladelse til, at der må bruges billeder med deres børn på.
7. Hvis der bruges portrætbilleder o.l. skal der gives tilladelse til hvert enkelt foto fra forældremyndighedsindehaveren.

Multimedier i pædagogisk arbejde

Grundlæggende undervisningsmateriale

8. Hvis barnet eller den pårørende ønsker det, skal fotoet fjernes omgående.
9. Leder eller souschef skal give tilladelse til alle billeder der anvendes.
10. Alle skriftlige tilladelser til brug af foto ophører ved evt. lederskift og skal derefter genfornyes.
11. Tilladelsen kan til enhver tid skriftligt trækkes tilbage

Multimedier i pædagogisk arbejde

Grundlæggende undervisningsmateriale

BILAG 3

Forslag til dagsrids - Alle dage er undervisningen fra 8.15-15.30

DAG 1	DAG 2	DAG 3	DAG 4	DAG 5
<p>Indledende snak om multimedier i det pædagogiske arbejde (bl.a. Voksenprojekt <> børneprojekt) - Eksempler på hvad multimedier kan være, hvilke programmer der kan være relevante. Præsentation af projekter de skal arbejde med Gruppeinddeling/-arbejde: Ideer, form, inddragelse af børnene? Andre overvejelser</p> <p>Intro til digitalkamera, fototeknik, videooptagelser på kameraet.</p> <p>Fotografering og videooptagelser Scanning</p>	<p>Intro til PowerPoint –</p> <p>Grupperne arbejder videre på deres valgte projekt. Billedmaterialet bruges i PowerPoint</p>	<p>MovieMaker</p> <p>Grupperne arbejder videre på deres valgte projekt. Videooptagelserne fra Dag1 bruges.</p>	<p>Billedbehandling i PSP</p> <p>Både de fotograferede og scannede billeder behandles i PSP – det vil primært dreje sig om beskæring og billedstørrelse</p>	<p>Alle elementer samles i PowerPoint.</p> <p>Fremlæggelse af deres projekter</p>